

Format financiële positie individuele universiteiten

Universiteit: Vrije Universiteit

Datum: 21 augustus 2018

1. Financiële positie 2017 en prognose 2018-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>in mln. €</i>						
Eigen vermogen	250	247,7	268,2	277	287	297
Liquide middelen	20	-7,5	8,6	29,9	30,2	41,5
Kortlopende schulden	182,4	182,4	180	180	180	180
Langlopende schulden	221,7	246,5	249,8	286,9	309,5	300,1
Exploitatieresultaat	14,3	4	14,2	8,9	10	10
Solvabiliteit ¹	37,0%	36,0%	37,0%	36,0%	36,0%	37,0%
Liquiditeit (current ratio)	0,47	0,34	0,40	0,51	0,51	0,57

Bron: Jaarverslag 2017

2. Uitgangspunten financieel beleid / financiële positie VU

De financiële dynamiek waarin de VU zich bevindt wordt gekenmerkt door de afnemende financiering per student vanuit centrale overheid (OCW) en toenemende (internationale) concurrentie in zowel onderwijs als onderzoek, waarbij zowel de kwaliteit van het primair proces als die van de voorzieningen een rol spelen. De VU anticipeert op deze ontwikkelingen via investeringen in de kwaliteit van onderwijs, het vasthouden van het marktaandeel, het (beheerst) vergroten van de instroom van studenten, het inzetten op toename van de concurrentiekracht bij het verwerven van externe financiering, investering in de VU-campus en het verbeteren van de faciliteiten voor studenten, docenten, onderzoekers en medewerkers van de VU.

Het financiële beleid van de VU heeft invloed op het meerjarenperspectief. Het financiële beleid van de VU wordt gekenmerkt door:

- Structureel sluitende begrotingen en ratio's die voldoen aan de eisen zoals door de interne en externe toezichthouders worden gesteld.
- Eenheden dienen een positief resultaat uit de reguliere exploitatie te presenteren.
- De inzet van reserves moet voldoen aan het reservebeleid VU.
- De dynamiek in de inkomsten vanuit rijksbijdrage en collegegeld moet vertaald worden in budgetten voor onderwijs en onderzoek. Met andere woorden, minder rijksbijdrage betekent ook minder budget voor onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering.
- De budgetten voor bedrijfsvoering en huisvesting worden bepaald door de interne regels en worden regelmatig getoetst op marktconformiteit of vergeleken met relevante andere organisaties.

In 2011 heeft de VU een masterplan opgesteld voor een campusinvesteringsprogramma van in totaal circa €450 mln. over de periode 2012-2022. Aanleiding voor dit masterplan was onder meer de technische en economische veroudering van het toenmalige gebouwencomplex en de verdubbeling van studentenaantallen sinds begin jaren 90. Het meerjarenprogramma wordt stap voor stap in uitvoering genomen en wordt waar nodig tussentijds bijgesteld. Daarbij geldt als stelregel minder totaal ruimtegebruik en delen van ruimten en voorzieningen. Deze uitgangspunten dragen bij aan efficiënt ruimtegebruik en

¹ Omwille van de vergelijkbaarheid met de gegevens uit het Verslag 2016 is hier de solvabiliteitsratio gehanteerd op basis van de definitie die wordt gehanteerd door de banken. Deze definitie is strikter dan de definitie die door de Onderwijsinspectie wordt gehanteerd t.b.v. de signaleringgrenzen. Op basis van de definitie van de Onderwijsinspectie komt de solvabiliteit voor de VU eind 2017 uit op 40,9 %, bij een signaleringsgrens van 30%.

demping van de kostenstijging die onlosmakelijk is verbonden met een vernieuwing van een verouderde campus.

Een groot deel van het Campusinvesteringsprogramma wordt uit eigen middelen betaald. Daarnaast heeft de VU een financieringsarrangement met de Europese Investerings Bank (EIB) en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) afgesloten.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio van de VU is met 36,6% over 2017 ruim boven de gestelde norm van 30% door de externe financiers. Het gepland aantrekken van vreemd vermogen de komende jaren zal leiden tot een lichte daling van de solvabiliteit. De solvabiliteitsafname zal echter stabiliseren op een niveau dat (ruim) boven de eisen blijft die de externe financiers aan de solvabiliteit stellen, om vervolgens na 2022 weer toe te nemen. In het overzicht van vorig jaar (op basis van de continuïteitsparagraaf in het Jaarverslag 2016) was een stijging van de solvabiliteit te zien na 2018. Daarbij was echter nog geen rekening gehouden met de investering in een nieuw onderzoeksgebouw op de locatie Schoolwerktuinen en de externe financiering daarvan, omdat daarover nog moest worden besloten. Dat investeringsbesluit is inmiddels genomen en de effecten daarvan zijn nu volledig verwerkt.

Liquiditeit

Deze bevindt zich met 0,47 nog net onder de signaleringsgrens van 0,50 van de onderwijsinspectie. De verwachting is dat deze ratio als gevolg van de geplande investeringen in 2018 nog iets zal afnemen om vanaf 2019 weer toe te nemen tot boven de signaleringsgrens in 2020 en verder. De VU beschikt over een rekening courant faciliteit en voldoende externe financiering waardoor er de komende jaren voldoende liquiditeitsruimte is.

3. Toelichting op resultaat 2017

Het te publiceren (gerealiseerde) resultaat bedraagt M€ 14,3 Dit is M€ 10 beter dan het begrote resultaat van M€ 4,3 en M€ 9,9 hoger dan in 2016. Het genormaliseerde resultaat, d.w.z. gecorrigeerd voor incidentele factoren, komt uit op M€ 13,3. Dit is M€ 9 positiever dan begroot. Het genormaliseerde resultaat geeft het beste beeld t.a.v. de structurele financiële ontwikkeling van de VU. De afwijking ten opzichte van de begroting met M€ 9 wordt grotendeels verklaard door posten met een 'non cash' karakter, bijvoorbeeld door lagere afschrijvingen omdat investeringen zijn uitgesteld.

Het gerealiseerde resultaat 2017 van M€ 14,3 komt ten bate van de reserves van de VU (eigen vermogen).

4. Investerings

De investeringen in de VU-campus zijn het meest zichtbaar bij het O2-gebouw, waarin inmiddels onderzoeksgroepen uit diverse disciplines intensief met elkaar samenwerken en bij de bouw van het NU.VU gebouw. In 2017 heeft de VU in totaal M€ 78 geïnvesteerd in materiële vaste activa.

In 2017 is het besluit genomen om te investeren in de nieuwbouw van een onderzoeksgebouw op de locatie Schoolwerktuinen en om het huidige Wis- en Natuurkunde gebouw grotendeels te slopen. Eind 2017 zijn hiertoe met de banken afspraken gemaakt over een (aanvullend) financieringsarrangement. De impact hiervan is meegenomen in de continuïteitsparagraaf.

Naast de investeringen in de Campus investeert de VU ook in onderzoeksinfrastructuur (met name bij faculteiten), kwaliteitsverbetering onderwijs en onderzoek (bij de diensten) en (vervanging) investeringen en uitbreidingsinvesteringen in IT faciliteiten die voor een belangrijk deel samenhangen met de (ver)nieuwbouw.

Om de ambities van de VU waar te maken is er, naast de doorloop van het meerjarige investeringsprogramma voor de huisvesting, in 2017 een extra beleidsimpuls van ongeveer M€ 12 gedaan, waarvan ruim M€ 6 aan voorinvesteringen in de kwaliteitsimpuls onderwijs via de Onderwijsagenda VU, ruim M€ 4 aan ondersteuning voor een aantal strategische initiatieven (o.a. voor een aantal nieuwe opleidingen en voor vernieuwing van het weblandschap) en ca. M€ 1,5 voor talentenbeleid.